

Andet Afsnit.

Universitetets, Kommunitetets og den polytekniske Læreanstalts økonomiske Anliggender.

A. Almindelige Bestemmelser og Forhandlinger samt Afgjørelser af enkelte Tilfælde.

1. Forpligtelsen til at deltage i Udgifterne til Brolægningen af Gothersgades Forlængelse.

Under 14. Jan. 1875 tilmeldte Københavns Magistrat Kvæsturen, at Kommunalbestyrelsen, efter at Gothersgadens Forlængelse fra Voldgade til Østersøgade var erklæret for offentlig Gade og foranstaltet istandsat, havde fordelt de til denne Istandsættelse medgaaede Udgifter paa de tilstødende Grundejere, og at der efter denne Fordeling paa den botaniske Have var faldet 11,820 Kr. 44 Ø., idet Kommunen af Hensyn til den Anvendelse, der gjordes af den botaniske Have, havde overtaget $\frac{1}{4}$ af det Beløb, som efter Arealets Størrelse vilde falde paa Haven. Nævnte Beløb anmodede Magistraten derfor Kvæsturen om i Henhold til L. 14. Decbr. 1857 § 5 at indbetale til Stadens Hovedkasse inden 3 Maaneder. Ved herom under 5. Febr. at gjøre Indberetning til Ministeriet udtalte Kvæstor følgende, efter at have forudskikket nogle Oplysninger om de lokale Forhold

Som Retsgrund for den Fordring, der af Magistraten var rejst mod Universitetet, vilde der fra Kommunens Side utvivlsomt blive paaberaabt Bestemmelserne i Loven om Gader, Veje og Vandløb i København af 14. Decbr. 1857 §§ 2 og 7. For saa vidt der derhos fra Magistratens Side maatte blive henvist til Bestemmelsen i Planen af 30 Oktbr. 1868 (for den fremtidige Bebyggelse af det mellem Fæstningsværkerne og Demarkationslinien beliggende Terræn) angaaende Regres til de tilstødende Grundejere med Hensyn til Udgifterne ved Anlægget af de i Planen optagne Gader, bemærkedes, at det til Gothersgades Forlængelse hørende Gadeanlæg, som var optaget i denne Plan, var Universitetet aldeles uvedkommende, da den botaniske Haves Grund ikke stødte til samme. Spørgsmaalet, om der paa hvilede Universitetet nogen Forpligtelse i den her nævnte Retning, maatte udelukkende bedømmes efter Forholdene med Hensyn til det Gadeanlæg, som strakte sig fra Hovedtværgaden til Voldgaden. Men dette Gadeanlæg laa ganske uden for Regelen i L. 6. Juli 1867 § 5 og Planen af 1868, og faldt alene ind under den citerede Lovs § 8 samt den Plan, som udarbejdedes i Henhold til Kontrakten af 1869 § 3.

Men heller ikke de foran nævnte Lovbestemmelser kunde antages at njemle Kommunen noget Krav paa den Ydelse, der var blevet affordret Universitetet. Naar L. 14. Decbr. 1857 § 2 gav Kommunalbestyrelsen Bemyndigelse til, i Til-

fælde af, at en Gade erklæredes for offentlig, at afgjøre, om og hvorvidt Ejerne af de til samme stødende Grunde skulde afholde de til dens første Istandsættelse medgaaende Udgifter, var denne Regel i Folge §ens tydelige Ord kun givet for det Tilfælde, at en Gade »i Medfør af § 1 erklæres for offentlig«; men § 1 handlede kun om Gader, som vare anlagte af private eller tilhørte disse, og som havde været til Brug for flere særskilt matrikulerede og i særskilt Eje værende Ejendomme. Det foreliggende Tilfælde var i alle Maader saa forskjelligt fra det, som omhandlede i L. 1857 § 2, at der ikke vilde kunne være Spørgsmaal om en Anvendelse af denne Bestemmelse. Større Vægt vilde Magistraten maaske lægge paa Bestemmelsen i L. 1857 § 7, hvorefter de i Lovens tidligere §§ indeholdte Bestemmelser ogsaa skulde finde Anvendelse paa de nye Gader og Vejanlæg over privates Grund, som Kommunalbestyrelsen maatte beslutte. Det frembød sig imidlertid strax, at den Gadestrækning, som i denne Sag alene kom i Betragtning, nemlig fra Hovedtværgaden til Voldgade, netop ikke var anlagt paa privates Grund, men helt paa Kommunens egen Grund. En direkte Anvendelse af L. 1857 § 7 paa det foreliggende Tilfælde var herved udelukket. Det vilde imidlertid næppe lønne Umagen nærmere at undersøge, om L. 1857 § 7 analogisk kunde finde Anvendelse, naar en privat Grundejendom stødte til en Gade eller Vej, som Kommunen besluttede at anlægge paa sin egen tilgrænseude Grund. Sagen var nemlig, at baade Universitetets og Kommunens Stilling med Hensyn til den Gadestrækning, hvorom der i denne Sag var Spørgsmaal, havde en saa ejendommelig Karakter, at Spørgsmaalet om Universitetets Forpligtelse aldeles ikke vilde være afhængigt af, om man vilde indrømme en analogisk Anvendelse af L. 1857 § 7 paa et Tilfælde som det nævnte. Universitetets Erhvervelse af en Del af Fæstningsværkernes Areal til Anlæg af en botanisk Have med de i L. 6. Juli 1867 § 4 nærmere foreskrevne Indskrænkninger saa vel som Kommunens Erhvervelse af det øvrige Fæstningsterræn til dettes nye Anvendelse med de deraf flydende Rettigheder og Forpligtelser udgjorde kun enkelte Led i den hele sammenhængende Kjæde af Foranstaltninger, som havde deres Udspring i L. 6. Juli 1867 og som tilsigtede Opnaaelsen af forskjellige Formaal, derunder Fæstningsterrænets Bebyggelse og Tilvejebringelsen af de fornødne Hovedadgange til Byen. Denne indre Forbindelse mellem de nævnte Foranstaltninger gjorde det umuligt at opfatte Universitetets retlige Stilling i Forhold til det omspurgte Gadeanlæg paa samme Maade, som naar ellers en Grundejendom, der var erhvervet ved en ren privatretlig Adkomst, stødte op til en Gade, som Kommunen i denne sin Egenskab anlagde paa en den tilhørende Grund. Sammenhængen mellem hine Foranstaltninger traadte klart frem, naar man tænkte sig, at Salget af Fæstningsværkernes Terræn til Kommunen ikke havde fundet Sted. Staten vilde da i Medfør af L. 6. Juli 1867 § 4 have været forpligtet til uden Vederlag at tilstede Adgang over sit Terræn paa dertil passende Steder til den botaniske Haves Grund, indtil de paatænkte Gadeanlæg, som vilde komme til at begrænse den, vare udførte. Det var denne Forpligtelse, i hvilken Kommunen ved Erhvervelsen af Fæstningsværkernes Grund indtraadte, og som fandtes særlig omtalt i Kontrakten af 29. Oktbr. 1869 § 7. Men hvis under den foran nævnte Forudsætning hine Gadeanlæg vare blevne udførte efter Statens Foranstaltning, vilde der ikke kunne have været Spørgsmaal om, at Universitetet skulde vederlægge Staten en meget betydelig Del af de dertil medgaaede Udgifter. Herfor vilde L. 6. Juli 1867 ikke have indeholdt nogen som helst Hjemmel, og det vilde i denne Henseende have

været uden al Betydning, om Staten selv havde forestaaet Anlægget af disse Gader, eller om den havde affundet sig med Kommunen eller private om, at disse skulde overtage Anlægget. Men den Stilling, hvori Universitetet saaledes stod til disse Gadeanlæg efter L. 1867, kunde umulig være blevet forandret til Universitetets Skade derved, at Kommunen ved Kontrakten af 1869 erhvervede Fæstningsværkernes Grund med alle de til samme knyttede Rettigheder og Forpligtelser. Kommunen kunde ikke unddrage sig den Retstilstand, der var en Konsekvens af L. 6. Juli 1867, samt den hele Række af derpaa byggede offentlige Foranstaltninger, og den kunde derfor ikke gjøre gjældende, at den med Hensyn til Regres for Udgifterne ved det omspurgte Gadeanlæg stod udrustet med den Berettigelse, som ellers maatte tilkomme den over for en privat Grundejer, hvis Ejendom stødte op til en Vej, som Kommunen havde anlagt paa sin egen Grund. Under de Forhandlinger, som fandt Sted angaaende Beregningen af den Værdi, der skulde lægges til Grund for Fæstningsværkernes Overdragelse til Kommunen, udgjorde Udgifterne til de paatænkte Gade- og Vejanlæg en meget anselig Post, der efter Paastand fra Kommunens Side betydelig blev forhøjet ud over det, som oprindeligt var anslaaet af Statens delegerede, og denne Forhøjelse medførte da en tilsvarende Nedsættelse af det Vederlag, som Kommunen skulde give for Terrænets Afstaaelse, jfr. Borgerrepræsentationens Forhandlinger B. XXX S. 169 og 177. Men der blev under disse Forhandlinger aldeles ikke taget noget Hensyn til, at Kommunen, saaledes som den nu havde gjort Paastand paa, skulde være berettiget til at fordrø en betydelig Del af Udgiften til de Gader, som begrænsede den botaniske Haves Grund, erstattet af Universitetet. At dette Punkt var ladet uomtalt i disse Forhandlinger, viste klart, at man under dem var gaaet ud fra den samme Forudsætning, som i det foregaaende var gjort gjældende. Det var imidlertid indlysende, at Kommunen, som af Hensyn til Udgifterne ved disse Gader havde opnaaet en Nedsættelse i Kjøbesummen, nu ikke senere kunde paastaa, at Universitetet skulde bære en betydelig Del af disse Udgifter.

Kvæstor fastholdt derfor det Standpunkt, at selv om der, hvad han for øvrigt ikke erkjendte, kunde være Tale om en analogisk Anvendelse af L. 14. Decbr. 1857 § 7 paa det Tilfælde, at en Grundejendom, der var erhvervet ved privatretlig Adkomst, grænsede op til en Vej, som Kommunen i denne Egenskab besluttede at anlægge paa sin egen Grund, vilde dog det foreliggende Tilfælde efter dettes ganske særlige Beskaffenhed falde uden for en saadan Regel. Det behøvede heller ikke at bemærkes, at Universitetet kun havde haft en meget underordnet Interesse i, at det omtalte Gadeanlæg var blevet udført. Han indstillede derfor, at det maatte blive Magistraten tilkjendegivet, at Universitetet ikke kunde antages at være retlig forpligtet til at erlægge den af denne fordrøede Betaling. Skulde Ministeriet tage denne Indstilling til Følge, vilde det uden al Tvivl drage en Retssag mellem Universitetet og Kommunen efter sig; men efter Kvæstors Opfattelse af Retsspørgsmaalet havde Universitetet al Anledning til at bringe det til judiciel Afgjørelse.

Efter at Ministeriet havde brevvekslet med den konstituerede Kammeradvokat herom og, efter at denne havde tiltraadt Kvæstors Erklæring, tilskrev det under 24. Marts Magistraten, at det ikke kunde anse Universitetet for retlig forpligtet til at erlægge den omtalte Betaling. Det henledede særlig Magistratens Opmærksomhed paa de væsentlige Goder, som Københavns Kommune uden noget Offer fra sin Side havde opnaaet ved Anlægget af den nye botaniske Have, hvis Størrelse

langt overskred, hvad der for Universitetets Vedkommende vilde være nødvendigt til Opnaaelsen af dettes særlige Formaal, og begjærede Magistratens Erklæring, om Kommunalbestyrelsen fremdeles vilde fastholde den oven nævnte Fordring, da Retsspørgsmaalet i saa Fald maatte blive Gjenstand for Domstolenes Afgjørelse. Magistraten tilskrev derefter under 13. Maj Ministeriet, at den var villig til at foreslaa Borgerrepræsentationen et noget større Afslag end det alt vedtagne ($\frac{1}{4}$) for saa vidt Ministeriet vilde gaa ind herpaa.

Magistraten udtalte i øvrigt, at Kommunens Ret til at kræve Refusion af Udgifterne til Gadens Anlæg støttede sig paa L. 14. Decbr. 1857 §§ 2 og 7. Det til Salg bestemte Fæstningsterræn var nemlig Statens private Ejendom, ligesom det efter Kontrakt af 29. Oktbr. 1869 blev Kommunens private Ejendom, og som saadant underkastet de for private Ejendomme gjældende Regler. Var denne Del af Gothersgade blevet anlagt, medens Fæstningsterrænet tilhørte Staten, havde Kommunen utvivlsomt været berettiget til efter § 7 at fordrø Udgifterne herved refunderede af de tilstødende Grundejere, altsaa ogsaa af Universitetet, naar det i Henhold til L. 6. Juli 1867 § 4 havde faaet en Del af dette Terræn overdraget; at Fæstningsterrænet, før Anlægget af denne Gadestrækning blev dels solgt til Kommunen, dels afstaaet til Universitetet til Anlæg af en botanisk Have, kunde formentlig ikke forandre dette Forhold. Botanisk Have havde, som bekjendt, ogsaa Façade mod Østerfarimagsgade og Voldgade, og der havde derfor strax været Adgang til den fra eksisterende Veje. Saafremt Staten derfor i Medfør af L. 6. Juli 1867 § 4 havde paataget sig nogen Forpligtelse til at skaffe Adgang til botanisk Have, indtil de paatænkte Gadeanlæg, som vilde komme til at begrænse den, vare udførte, syntes denne Forpligtelse herved at være blevet opfyldt. Og var Gadeanlægget blevet udført af Kommunen, medens Staten var Ejer af den øvrige Del af Fæstningsterrænet, havde der, som bemærket, intet været til Hinder for at fordrø en Del af Udgifterne herved refunderede af Ejeren af botanisk Have, medens Kommunalbestyrelsen efter L. 14. Decbr. 1857 § 4 ved Fordeling af Udgifterne selvfølgelig ogsaa maatte have taget Hensyn til, om Gadeanlægget kom Haven til gode, eller var foranlediget af Hensyn til den; men dette var ogsaa sket i nærværende Tilfælde, idet der var tilstaaet botanisk Have en Moderation af $\frac{1}{4}$ af det Beløb, der ellers vilde falde paa denne Ejendom.

Udgifterne til Gade- og Vejanlæg paa det til Kommunen solgte Fæstningsterræn vare ganske vist, til Beløb 900,000 Rdl., medregnede som en væsentlig Del af de Udgifter, der udfordredes til at gjøre Arealerne skikkede til Bebyggelse; men det var fordi der for Byggegrunden beregnedes en Værdi, som man end ikke tilnærmelsesvis kunde vente opnaaet, med mindre disse Gadeanlæg først bleve udførte, og dette Forhold var naturligvis uden al Betydning med Hensyn til Spørgsmaalet, om en Del af Udgifterne til Gadeanlægene (der for øvrigt langt vilde overskride de paaregnede 900,000 Rdl.) til sin Tid, naar de bleve udførte, efter de bestaaende Love kunde fordres refunderede enten af Ejerne af Grunde, der ikke hørte til det til Kommunen solgte Areal af Fæstningsværkerne, eller af dem, til hvem Kommunen igjen maatte have afhændet Dele af det kjøbte Areal.

I det Forslag, som Komiteen for den botaniske Haves Flytning i sin Tid gjorde til Afstaaelse af en Del af denne Have til Udvidelse af Voldgade, anførtes som Punkt 5, jfr. Borgerrepræsentationens Forhandlinger f. 1872—73 S. 343—46: Kommunen forpligter sig til uden Udgift for Universitetet i Løbet af Aaret 1872

at bortskaffe Gothersgades Mølle saa vel som den Bygning, der staar paa denne Bastion bag ved Møllen. Ligeledes forpligter Kommunen sig til senest inden Udgangen af 1873 at anlægge Gothersgades Forlængelse langs botanisk Haves Vestgrænse til hen forbi det nye Museum, hvilket vil sige omtrent 150 Alen fra Boulevardens nordlige Grænse. Vel blev denne Fordring om Anlæg af Gothersgades Forlængelse inden Udgangen af 1873 frafaldet ved den endelige Overenskomst*), jfr. Borgerrepræsentationens Forhandlinger f. 1872—73 S. 380—81; men det var dog, som anført i Magistratens Skrivelse til Borgerrepræsentanterne af 9. Decbr. 1874 væsentlig af Hensyn til den botaniske Have, at Gothersgades Forlængelse i dens hele Udstrækning var den første Gade, der blev anlagt over det tidligere Fæstningsterræn.

Efter Ministeriets Paalæg udtalte Kvæstor sig herom i Skrivelse af 7. Juli 1875. Selv om det var rigtigt, at Fæstningsterrænet i sin Tid var Statens private Ejendom, ligesom det efter Kontrakt af 29. Oktbr. 1869 blev Kommunens private Ejendom, vilde dette Terræn dog efter hans Anskuelse ikke falde ind under den i L. 1857 § 7 brugte Betegnelse »privates Grund«, og Betingelsen for Anvendelse af denne § vilde saaledes allerede af den Grund ikke være tilstede. Men hin Forudsætning var derhos ikke rigtig. Det var en Selvfølge, at saa længe dette Terræn henlaa til Fæstningsbrug, kunde der ikke være Tale om at bringe L. 14. Decbr. 1857 med de i samme indeholdte Bestemmelser til Anvendelse paa samme. Men det kunde heller ikke siges, at den Grund, paa hvilken den omspurgte Del af Gothersgadens Forlængelse var blevet anlagt, ved Fæstningsværkernes Nedlæggelse og Fæstningsterrænets Afhændelse til Kommunen var gaaet over til at blive Kommunens »private Ejendom«. Hin Grund hørte til det System af Gader, hvis Anlæg var paatænkt ved L. 6. Juli 1867, og som udgjorde en Del af den Bebyggelsesplan, som Kommunalbestyrelsen i Følge denne Lovs § 8 skulde udarbejde, men som skulde stadfæstes af Kongen. De Arealer af det forrige Fæstningsterræn, der efter denne Plan blev henlagt til Gader, Veje, Torve o. s. v., kunde paa ingen Maade siges at være blevne Kommunens »private Ejendom«, idet de ikke uden Kongens Samtykke kunde undrages fra den dem ved Planen givne Bestemmelse. Men heller ikke den Del af Fæstningsterrænet, der i Følge L. 1867 § 4 blev overladt Universitetet til Anlæg af en botanisk Have og et astronomisk Observatorium, kunde siges at være gaaet over i »privat Ejendom«. Det hed udtrykkelig i Slutningen af denne Paragraf, at den af Universitetet saaledes erhvervede Grund kun maatte benyttes i de anførte eller andre videnskabelige Øjemed, hvilken Bestemmelse væsentlig blev truffet i Kommunens Interesse, for at have en større fri Plads over for Kommunehospitalet.

Dette Terræn var saaledes i Virkeligheden kun blevet henlagt fra et Statsformaal til et andet. Tænkte man sig, at denne Grund var bleve forbeholdt, som hidtil, til Fæstningsværker, vilde der utvivlsomt ikke have kunnet være Tale om, for dens Vedkommende af Staten at fordrø nogen Erstatning for Udgifterne ved Anlægget af Gothersgadens Forlængelse; men den Omstændighed, at Grunden nu ved L. 1867 var blevet henlagt til Anvendelse for et civilt Statsformaal, kunde i denne Henseende ikke gjøre nogen Forandring. At Universitetet som Statsinstitut var i Besiddelse af særlige Midler til at afholde Udgifterne for dets

*) Se Univ. Aarb. f. 1873—75 S. 123.

Formaal, kunde umulig give det en forskjellig Stilling i den omspurgte Retning over for Kommunen.

Ligesom en Anvendelse af L. 1857 § 7 i det foreliggende Tilfælde formentlig vilde ligge uden for de der brugte Udtryk, saaledes vilde den ogsaa komme i Strid med den Grund, hvorpaa denne Bestemmelse var bygget. Motivet for Kommunens Refusionsfordring efter hin Paragraf maatte utvivlsomt søges i, at Anlægget af nye Veje over privates Grund ordentligvis i en betydelig Grad forhøjede disse Grundes Værdi, hvorfor slikt Anlæg i Almindelighed ogsaa ønskedes af Grundejerne. Universitetet havde derimod aldeles ikke nogen økonomisk og i det hele kun en meget underordnet Interesse i Gadens Anlæg, hvorimod denne som en Hovedadgang til Byen havde været af største Betydning for Kjøbenhavns Kommune og tillige i særlig Grad forhøjet Værdien af de af Kommunen erhvervede Byggegrunde. Naar Magistraten i sin Skrivelse af 13. Maj bemærkede, at det væsentlig var af Hensyn til den botaniske Have, at Gothersgadens Forlængelse i sin hele Udstrækning var den første Gade, som blev anlagt over det tidligere Fæstningsterræn, og støttede dette paa, at Komiteen for den botaniske Haves Flytning i sin Tid under Forhandlingen om en anden Sag med Kommunen havde fordret, at Kommunen skulde forpligte sig til senest inden Udgangen af 1873 at anlægge Gothersgadens Forlængelse langs den botaniske Haves Vestgrænse til hen forbi det paatænkte Museum c. 150 Al. fra Boulevardens nordlige Grænse, maatte det erindres, hvad Magistraten ogsaa selv omtalte, at denne Fordring senere blev opgivet af den nævnte Komite, saa at det i den afsluttede Overenskomst alene hed om dette Punkt, at Kommunen senest inden Udgangen af 1873 skulde borttage saa meget af Volden, at der blev en 8 à 10 Al. bred Adgang fra Gothersgade til den paatænkte Bygning. Det vilde herefter formentlig være klart, at det ikke kunde have været af Interesse for den botaniske Have som saadan, at det ommeldte Gadeanlæg blev foretaget først.

Kvæstor fastholdt saaledes de i Skrivelse af 5. Febr. udtalte Betragtninger, hvorefter Spørgsmaalet om Universitetets Forpligtelse i den her omtalte Henseende i alt Fald var saa tvivlsomt, at det ikke syntes rigtigt frivillig at anerkjende samme. Vel havde Magistraten, hvis Ministeriet vilde gaa ind herpaa, tilbudt at foreslaa Borgerrepræsentationen at indrømme Universitetet et noget større Afslag end det alt vedtagne ($\frac{1}{4}$), og ved at modtage dette Tilbud vilde Universitetet kunne undgaa en Proces, hvis Udfald dog aldrig kunde siges at være sikkert. Men der var dog næppe tilstrækkelig Anledning til at gaa ind paa en saadan Ordning. Dels antydede Magistraten ikke, hvilken yderligere Nedsættelse den havde tænkt sig, dels maatte det erindres, at selv om Udfaldet af den eventuelle Proces med Kommunen maatte gaa Universitetet imod, kunde Kommunalbestyrelsens Ligning paa Universitetet, hvorved dettes Andel i Udgiften, beregnet efter Udstrækningen af den botaniske Haves Grund mod den nye Gade, kun var nedsat med $\frac{1}{4}$, ikke anses for en endelig Afgjørelse af, hvor meget Universitetet skulde udrede. Under den angivne Forudsætning vilde det nemlig endnu staa Universitetet aabent at klage til Indenrigsministeriet over den foretagne Ligning, og naar man saa hen til de forskjellige Momenter, der ved denne Lejlighed maatte komme i Betragtning, jfr. L. 1857 § 4, nemlig dels Universitetets hele Stilling til det omhandlede Gadeanlæg, dels de væsentlige Goder, som Kommunen, uden noget Offer fra sin Side, havde opnaaet ved Anlægget af den botaniske Have, hvis Stør-

relse langt overskred, hvad der fra Universitetets Side vilde være nødvendigt til Opnaelse af dettes særlige Formaal, var der formentlig al Grund til at tro, at man ved en saadan Rekurs i sin Tid vilde kunne opnaa en lige saa stor Nedsættelse som den, Magistraten nu stillede i Udsigt.

Herefter tilskrev Ministeriet under 19. Juli Kvæstor, at det ansaa det rigtigst ikke at modtage Magistratens senest gjorte Tilbud om at foreslaa Borgerrepræsentationen at indrømme Universitetet et noget større Afslag end det alt vedtagne ($\frac{1}{4}$), men at lade Spørgsmaalet om Universitetets Forpligtelse til at deltage i Udgifterne ved Brolægningen undergives Domstolenes Paakjendelse. Det paalagde derhos Kvæstor at give Magistraten fornøden Meddelelse herom samt i Anmærkningerne til Forslaget til Universitetets Budget f. 1876—77 at optage en Bemærkning om, at Spørgsmaalet om Universitetets Forpligtelse til at deltage i de oven nævnte Udgifter vilde blive underkastet Domstolenes Afgjørelse.

Efter at være sat i Kundskab herom tilskrev Magistraten under 2. Novbr. Ministeriet, at den erkjendte, at den almindelige Fremgangsmaade med Hensyn til Indfordringen af slige skyldige Beløb til Stadens Kasse i Overensstemmelse med L. 14. Decbr. 1857 § 6 i nærværende Tilfælde muligvis kunde vække Anstød, hvorfor Magistraten henstillede til Ministeriet at foretage de til Spørgsmaalets Afgjørelse som ommeldt fornødne Skridt.

Ministeriet svarede under 16de Novbr., at det fremdeles nærede det Haab, at Magistraten efter fornyet Overvejelse af de i saa Henseende af Ministeriet fremhævede Grunde vilde friholde Universitetet for den nye botaniske Haves Vedkommende for at deltage i Udgifterne ved Istandsættelsen af Gothersgades Forlængelse fra Voldgade til Østersøgade saa vel som i Omkostningerne ved Gadefejningen ud for Haven*). For saa vidt Magistraten, hvad Ministeriet meget vilde beklage, ikke maatte føle sig opfordret til at gaa ind her paa, maatte Ministeriet ganske overlade den at bedømme, hvilke Skridt den maatte finde Anledning til at foretage i Sagen, og det kunde ikke se sig foranlediget til at foregribe Magistratens Beslutning ved nogen som helst Udtalelse.

Under 7. Decbr. 1875 udtog Magistraten en Klage mod Universitetet, der indkaldtes ved dets daværende Rektor, Prof. Ussing, som imidlertid ikke ansaa sig for berettiget til at inklade sig paa nogen Forligsprøve, men henviste til Ministeriet. Af Hensyn til en for Retten svævende Sag om Brolægningen af en anden Del af Gothersgades Forlængelse udsatte Magistraten Sagens Paastævning; først efter denne Sags Paakjendelse udtog Magistraten under 18. Sept. 1878 Stævning mod Ministeriet. Ved Landsover- samt Hof- og Stadsrettens Dom af 25. Oktbr. 1880 blev Ministeriet tilpligtet at betale det ommeldte Beløb med Renter 5% fra Stævningens Dato. Dommen indankedes for Højesteret, ved hvis Dom af 24. Oktbr. 1881 Ministeriet blev frifundet. Ved Ministeriets Skrivelser af 23. Novbr. 1880 og 15. Novbr. 1881 tillagdes der den konstituerede Kammeradvokat, Etatsraad Buntzen for Førelse af Sagerne ved Overretten og Højesteret henholdsvis 172 Kr. og 1200 Kr. foruden 40 Kr. i Extraktpenge af Universitetets Udgiftspost 10.

2. Udlaan af Stiftelsernes Midler.

Da det efterhaanden havde vist sig, at Sorø Akademi og Skolefonden ikke vare i Stand til at tilfredsstille de stadig i Antal voxende Begjæringer fra Kirker

*) Univ. Aarb. f. 1878—79 S. 800—802.

og Kommuner om Laan til Øjemed, vedrørende Kirke- og Skolevæsenet, tilskrev Ministeriet under 25. Jan. 1883 Kvæstor, under Henviſning til de i Aarene 1861 og 1862 med Konsistorium og Kvæsturen førte Forhandlinger om Udlaan af Universitetets, Kommunitetets og Sorø Akademis Midler til kirkelige eller til Skolevæsenets Fremme sigtende Foretagender*), at det i Henhold til den samme ved kgl. Resolution 17. Juni 1862 givne Bemyndigelse var til Sinds for Fremtiden at bevilge Udlaan i større Omfang end hidtil af de under det hørende Stiftelser med separate Fonds til Kommuner og Kirker, uanset, at Ministeriet ved Skrivelse af 15. Avg. s. A. havde stillet i Udsigt en varsom Anvendelse af den samme givne Bemyndigelse med Hensyn til Universitetets og Kommunitetets Midler. Som Følge heraf mente Ministeriet, at Kirker og Kommuner burde nyde Fortrin fremfor private Laansøgere, der tilbød Pant i faste Ejendomme, med Hensyn til at erholde Laan af samtlige under Kvæsturen henlagte Stiftelsers Midler, naar Laanene agtedes anvendte til de oven for anførte Øjemed, selvfølgelig under Forudsætning af, at betryggende Sikkerhed efter Ministeriets Skjøn i hvert enkelt Tilfælde havdes for Laanets prompte Forrentning og Tilbagebetaling. En saadan betryggende Sikkerhed var efter Ministeriets Formening tilstede, naar Laanet ydedes til selve Kommunen, eller denne havde overtaget Garantien for Laanets prompte Forrentning og Tilbagebetaling. Herom gav Ministeriet under 13. Febr. s. A. fornøden Underretning.

I denne Anledning tilskrev Konsistorium under 20. Marts Ministeriet, at dets Skrivelse ikke havde kunnet andet end være Konsistorium en overraskende Meddelelse. Ministeriets Skrivelse af 15. Avg. 1862, der fremtraadte som Resultatet af udførlige Forhandlinger med Konsistorium, udtalte nemlig, at Ministeriet, saa længe Konsistorium fastholdt de i Skrivelse af 19. Maj s. A. udtalte Anskuelse, ikke skulde undlade at gjøre en varsom og begrænset Anvendelse af den samme allerhøjest givne Bemyndigelse. I Henhold til denne Udtalelse og de forud for samme gaaede Forhandlinger maatte Konsistorium anse det som en berettiget Forventning, at Ministeriet ikke vilde fravige det givne Tilſagn uden forinden at have hørt Konsistorium, medens dette nu havde maattet nøjes med en simpel Meddelelse om den fuldbyrdede Kjendsgjerning, hvilken Konsistorium fremdeles ansaa for lige saa uheldig som nogen Sinde. De i Konsistoriums Skrivelse af 19. Maj 1862 med tilhørende Erklæringer fremsatte Indvendinger mod den paa-tænkte Anvendelse af Universitetets Midler kunde Konsistorium nemlig ikke i nogen Maade anse gjendrevne ved de i Ministeriets Skrivelse af 5. Avg. s. A. opstillede Betragtninger. Det var en ubestridelig Kjendsgjerning, at Stiftelserne vilde være uheldig stillede i Henseende til Muligheden af Laanenes Inddrivelse, og deres Vilkaar i saa Henseende vare ikke blevne forbedrede ved de efter 1862 stedfundne Forandringer i den kommunale Styrelse, hvorefter Indenrigsministeriets Samtykke, paa hvilket Ministeriet lagde Vægt, ikke længer udkrævedes til Laanenes Optagelse, og for saa vidt man vilde gjøre gjældende, at dette Hensyn til Inddrivelsen var uden Interesse, hvor Sikkerheden maatte antages at være tilstrækkelig stor, kunde Konsistorium paa ingen Maade erkjende dette, naar man saa hen til, hvad Ministeriets Skrivelse udtalte i Henseende til Laanene til Kirker, hvorefter man syntes at ville udlaane indtil 50% af deres Taxationsværdi. Efter Beskaffenheden af det Aktiv, hvorom her var Tale, og Vanskeligheden af dets rette Værdsætning vilde Konsistorium paa ingen Maade kunne anse en saadan Sikkerhed for tilstræk-

*) Lindes Medd. f. 1857—63 S. 639—48

kelig og maatte derfor indstændig andrage om, at man ikke udsatte Stiftelserne for Tab ved saadanne utilstrækkelig sikrede Laan. Men ganske bortset fra dette saglige Hensyn kunde Konsistorium dernæst ikke undlade at henlede Opmærksomheden paa det politiske Moment, der formentlig ikke kunde lades ude af Betragtning ved Overvejelsen af denne Sag. En Ejendommelighed ved Behandlingen af Universitetets og Kommunitetets Midler, hvori deres Egenskab som separate Fonds til Forskjel fra Statskassens Midler udtrykte sig, var, at de bleve behandlere som Stiftelsers Midler og kun udlaante efter de for dem gjældende Regler. Den efter Grundlovens Indførelse følgende Administration, der desværre fra først af havde savnet det rette Blik for Betydningen af, at de separate Fonds Integritet bevaredes, begyndte da, karakteristisk nok, ogsaa med en paatænkt Forandring i Reglerne om Udlaanet uden for de hidtil gjældende Regler, jfr. Ministeriets Skrivelse af 27. Sept. 1851, der som Grund hertil fremhævede, at Statskassen den Gang var ude af Stand til at hjælpe med Laan eller Tilskud, en Vanskelighed, som nu langt fra var tilstede, da Statskassen tvært imod havde Overflødighed af Midler til Disposition, hvorfor Konsistorium saa meget mindre kunde erkjende, at der nu skulde være Grund til at ty til Stiftelsernes Midler. Det blev imidlertid ikke til noget med det paatænkte Lovforslag; men i 1862 optog Ministeriet paa ny Spørgsmaalet og erhvervede trods Konsistoriums og Kvæsturens kraftige Modforestillinger, den kgl. Resolution af 17. Juni 1862, hvorved det bemyndigedes til, uden for de for Udlaan af offentlige Stiftelsers Midler gjældende Forskrifter at yde Laan af de separate Fonds Midler. Konsistorium kunde ikke andet end betragte Erhvervelsen af denne Resolution som en Handling, ved hvilken Ministeriet selv havde brudt med den fra Fortiden overleverede Behandling af Universitetet og Kommunitetet som selvstændige Stiftelser, hvis Midler kun kunde udlaanes overensstemmende med de for saadanne gjældende Regler; og dette administrative Brud paa den historisk hjemlede Retstilstand havde formentlig forberedt og lettet den finanslovgivende Myndigheds beklagelige Fremfærd mod Universitetsformuen. Konsistorium maatte derfor med Hensyn til Universitetet og særlig ogsaa Kommunitetet levende beklage, at man nu vilde gennemføre en Foranstaltning, hvorved disse Anstalters Behandling som selvstændige Stiftelser yderligere blev svækket, idet deres Midler nu i et videre Omfang skulde kunne udlaanes uden for de almindelige, om Udlaan af Stiftelsers Midler gjældende Regler. Konsistorium androg derfor indtrængende om, at Ministeriet fremdeles vilde gjøre en varsom og begrænset Anvendelse af den ved kgl. Resol. 17. Juni 1862 givne Bemyndigelse, for saa vidt angik Universitetets og Kommunitetets Midler. Herved er Sagen blevet staaende.

3. Om Trinitatis Kirkes Gravers Andel af Gebyret for Testimonium publicum.

I Følge kgl. Resol. 11. Jan. 1839 (Bekj. 29. s. M.) tilfalder der 1ste Graver ved Trinitatis Menighed i Kjøbenhavn af hvert Testimonium publicum 50 Ø. Efter at den 1ste Graver Olivarius i Juli 1882 var afgaaet ved Døden, bleve Tjenesterne som 1ste og som 2den Graver forenede til en Bestilling, hvis Indehaver kaldes Graver, og den ny udnævnte Graver Borgen androg da om, at den 1ste Graver hidtil tillagte Andel i Gebyret for Testimonia publica fremtidig maatte blive ham udbetalt, da han alene udførte alle Graverforretninger, hvilket Andragende Inspktionen for Trinitatis Kirke anbefalede i Skrivelse af 29. Oktbr. 1882.

Ved under 8. Novbr. at forelægge dette Andragende for Ministeriet udtalte Konsistorium, at Afgiften ved Resol. 11. Jan. 1839 udtrykkelig kun var tillagt første Graver, hvor Tilføjjelsen af Ordet »første« fik saa meget større Betydning som det af de forud for den kgl. Resolution gaaede Forhandlinger (jfr Selmers Aarb. f. 1839 S. 53) fremgik, at det ikke var optaget i Konsistoriums Forslag, der kun gik ud paa, at Sognepræsten, Kapellanen, Klokker og Graver ved Kirken skulde have 2 Rdl. af Afgiften for Testimonia publica. Naar nu en Omordning af Graverbestillingerne skete, hvorved de tidligere to sammendroges til en, da bortfaldt ikke blot den Bestillingsmand (første Graver), hvem Afgiften særlig, udtrykkelig og alene var tillagt, men det turde vel tillige forudsættes som givet, at den i Stedet for begge traadte eneste Gravers Indtægter ved Sammensmeltningen vilde være undergaaede en saadan Forandring til det bedre, at den reelle Grund, der kunde antages at have medvirket til Paalæget af Afgiften, nemlig Trangen til en højere Indtægt for vedkommende Bestillingsmand, heller ikke længer var tilstede. Saa vel af den formelle Grund, at den Bestilling, hvilken Afgiften var tillagt, ikke længer eksisterede, som af det reelle Hensyn, at den nye Bestilling, som var sat i Stedet for den afgiftsberettigede, maatte forudsættes at være saa meget bedre lønnet, at dens Indehavere ikke længer i samme Grad trængte til Afgiften, kunde Konsistorium derfor ikke uden videre anerkjende Rigtigheden af Graver Borgens og Kirkeinspektionens Formening, men maatte tvært imod fastholde, at der efter den passerede Ophævelse af Bestillingen som første Graver maatte træffes en ny Disposition over den samme tidligere tillagte Afgift, og at der da ikke var nogen Grund til at henlægge den til Graveren ved Trinitatis Kirke. Konsistorium henlede paa ny Ministeriets Opmærksomhed paa det aldeles ubillige og abnorme Forhold, der fandt Sted derved, at Trinitatis Kirkes Præster og Betjente nød Andel i de forskjellige akademiske Gebyrer. Det akademiske Sportelreglement viste nemlig, at der

ved Immatrikulationen erlagdes til Kapellanen ved Trinitatis Kirke	1 Rd.
ved theologisk Examen til Sognepræsten ved do.	2 —
ved den fuldstændige juridiske Examen til samme	2 —
ved den filologiske Embedsexamen til samme	2 —
af Afgiften for Testimonia publica til Sognepræsten, Kapellanen, Klokkeren	
og 1. Graver ved Trinitatis Kirke, de to første hver 72 Sk., de to	
sidst nævnte hver 24 Sk., i alt	2 —

Allerede under Forhandlingerne om det akademiske Sportelreglement*) hævdede Konsistorium med Styrke den i Sagens Natur grundede Sætning, at de akademiske Gebyrer som saadanne kun burde komme selve Universitetet til gode og i Særdeleshed dem, der udføre Arbejdet ved den Akt, som foranlediger samme. Enhver Retsgrund, i Følge hvilken andre, saasom Trinitatis Kirkes Embedsmænd og Betjente eller Metropolitanskolen, skulde kunne oppebære nogen Andel deri, manglede derfor ganske. Universitets Direktionen var ogsaa for sit Vedkommende enig med Konsistorium i det upassende og ubillige i, at Universitetet afgav nogen Andel af de omhandlede Gebyrer til Embedsmænd eller Institutioner, der ikke længer stode i nogen saadan Forbindelse med Universitetet eller de studerende

*) Selmers Aarb. f. 1839 S. 41 ff.

som paa den Tid, Gebyret først var blevet reguleret, og den androg derfor paa, at den Metropolitanskolen tillagte Andel maatte bortfalde, hvilket ogsaa bifaldtes ved den kgl. Resolution, hvorimod den over for Kancelliets Modstand ikke vilde gjøre samme Indstilling angaaende det Trinitatis Kirkes Embedsmænd og Betjente tillagte Gebyr, som derfor vedblev at bestaa.

Under Forhandlingerne om Overgangen af Patronatet over Trinitatis Kirke fra Universitetet til Kjøbenhavns Magistrat*) gjentog Konsistorium sin Indstilling om Afgifternes Bortfalden, og i den med dets Skrivelse af 24. Oktbr. 1868 fulgte Betænkning af Prof. Aagesen af 13. s. M. gaves en udførlig Udvikling af de derfor talende afgjørende Grunde. Med Patronatets Overgang bortfaldt den sidste, i nogen Henseende for Universitetet gunstige Forbindelse mellem det og Trinitatis Kirke, idet Universitetsbibliotheket og Observatoriet alt forinden vare flyttede derfra, og Trinitatis Kirkes oprindelige Bestemmelse som den særlige Studentermenigheds Kirke for længe siden sporløst var forsvundet, efter at den var gaaet over til at være en almindelig Sognekirke. Enhver Paa-stand om, at de paagjældende Afgifter skulde anses som et Vederlag for Studenternes Ydelser til deres særlige Sognepræst, maatte derefter være en Umulighed, og for saa vidt som man endnu vilde gjøre gjældende, at dog en stor Del studerende som Beboere af Regensen hørte til Trinitatis Sogn, maatte vel erindres, at Kirkens Gejstlige nød et aarligt Vederlag for Studenternes kirkelige Betjening ved Indtægten af Kommunitetsstipendiet, jfr. Reskr. 17. Maj 1791 § 6, hvorefter dette Stipendium, der androg 208 Kr. aarlig for Sognepræsten og 69 Kr. 33 Ø. for henholdsvis Kapellanen og den ordinerede Kateket, udgjorde et Vederlag for det Offer, Kommunitetets Alumner ellers burde give dem. Det var herefter givet, at Kirkens Gejstlige nød en extraordinær Indtægt for de til dens Menighed hørende Studenter, som ikke efter de almindelige Regler vilde blive inddragne under den kirkelige Ligning, og der syntes da ikke at være nogen Grund til, at baade Kirkens Gejstlige og Betjente ogsaa skulde nyde endnu en anden, uden for alle Regler liggende Indtægt af alle Studenter, uden Hensyn til, om de vare Menighedsmedlemmer, ja endog af Dissenterne. At Kommunitetet betalte for dem, var der formentlig ingen Grund til at rejse Indvending mod; men hvorfor skulde de studerende selv erlægge en kirkelig Afgift, som man ikke efter almindelige Regler kunde kræve af dem, og saaledes bebyrdes fremfor andre Menighedsmedlemmer? Ja, man vilde formentlig endog komme i Strid med Grundlovens § 77, naar Universitetet afkrævede studerende, der ikke hørte til Folkekirken, et saadant Gebyr til Folkekirken Gejstlige og Betjente.

Heller ikke ved den anførte Lejlighed lykkedes det dog Konsistorium at se Universitetets berettigede Krav fyldstgjort, da dets Indstilling afsloges ved Ministeriets Skrivelse af 27. Jan. 1869, under Henvi-
 sning til, at den her antydede Indtægt for de vedkommende Embedsmænd og Betjente ikke var en Universitetet paalagt Udredelse af en Del af de akademiske Gebyrer, men en de studerende som Tillæg til bemeldte Gebyrer paalagt Ydelse til de paagjældende Præster og Kirkebetjente, der var begrundet i deres Menighedsforhold til Trinitatis Kirke, og som Ministeriet saa meget mindre havde fundet Anledning til at give Slip paa,

*) Disse Forhandlinger ville nærmere blive omtalte i Univ. Aarb. f. 1864—71, Af-
 snittet om Patronatsforholdet.

som det ikke kunde være enigt i den af Prof. Aagesen i hans Erklæring af 13. Oktbr. 1868 udtalte Anskuelse, at Bibeholdelsen af denne Ydelse efter det formentlige Ophør af det oven nævnte Menighedsforhold skulde være begrundet i Hensyn til Universitetets Patronat for Kirken. Hertil var imidlertid at erindre, at Prof. Aagesens Udtalelse i den anførte Betænkning ikke var korrekt gengivet af Ministeriet, idet han ingenlunde mente, at Bibeholdelsen af Afgiften virkelig skulde være begrundet i Patronatsforholdets Bestaaen, men tvært imod gjorde gjældende, at med dettes Bortfalden enhver Kjendsgjærning, der endog blot kunde paaberaabes som et Paaskud for dens fortsatte Optrævelse, var forsvundet.

Naar der dernæst i Henvisningen til det formentlige Ophør af Studenternes Menighedsforhold til Trinitatis Kirke antydedes en Tvivl, om den virkelig havde fundet Sted, da kunde Konsistorium ikke andet end ganske fastholde Prof. Aagesens Udtalelser derom som rigtige, indtil der paavistes noget som helst Spor af Menighedsforholdets fortsatte Existens.

Naar det endelig var gjort gjældende, at de vedkommende Afgifter ikke i Virkeligheden bleve udredede af Universitetet, men udgjorde en de studerende som Tillæg til bemeldte Gebyrer paalagt, i Menighedsforholdet begrundet Ydelse til de paagjældende Gejstlige og Kirkebetjente, maatte Konsistorium, selv under Forudsætning af denne Paastands Rigtighed, bestemt holde paa, at de akademiske Borgere burde fritages for disse Afgifter. Dissentere kunde man, som foran fremhævet, ikke grundlovmæssig afkræve deslige kirkelige Ydelser, hvad enten Universitetet eller Præsterne selv vilde opkræve dem, og hvad angik de til Folkekirken hørende akademiske Borgere, var der heller ingen Grund til, at de skulde bebyrdes med kirkelige Afgifter ud over de almindelige. Under Forudsætning af den anførte Paastands Rigtighed maatte derfor Resultatet efter Konsistoriums Skjøn blive det, at de paagjældende Afgifter simpelt hen ophævedes. Men naar Konsistorium ikke nøjedes med at andrage herpaa, var Grunden dertil den, at det ikke kunde betragte den opstillede Paastands Rigtighed som givet. Der forelaa, saa vidt Konsistorium bekjendt, ingen Vidnesbyrd om de nu værende Afgifters Oprindelse, og der turde for saa vidt ikke være noget til Hinder for at opstille den lige modsatte Paastand, at netop Universitetet af sine Gebyrer, som ellers vilde være komne dets Embedsmænd og Betjente til gode, havde maattet ofre et Beløb til Trinitatis Kirkes Gejstlige og Betjente. Konsistorium vilde imidlertid ikke driste sig til uden historisk Hjemmel at opstille en slig Paastand, men nøjes med at fastholde, at det i Mangel af klare Vidnesbyrd vilde være det naturligste at decidere Spørgsmaalet efter et Skjøn over de paagjældende Gebyrers Størrelse, og i Henhold dertil lade saa vel Universitetet som de studerende nyde godt af den forandrede Ordning. Naar saaledes f. Ex. Immatrulationsgebyret for Tiden udgjorde 11 Rd., turde der vel være en overvejende Sandsynlighed for, at det var blevet forhøjet med 1 Rd., for at denne kunde tillægges Kapellanen ved Trinitatis Kirke, og at Gebyret følgelig ved denne Afgifts Bortfalden maatte nedsættes med 1 Rd., hvilken Nedsættelse følgelig vilde komme de studerende til gode. Men naar paa den anden Side, f. Ex. ved den theologiske, den fuldstændig juridiske og den historisk-filologiske Embedsexamen, Sognepræsten ved Trinitatis Kirke oppebar 2 Rd. af hver Kandidat, medens hverken Fakultetets Dekanus eller de examinerende Professorer, som dog udførte den væsentligste og meget byrdefulde Del af Arbejdet ved Examen, fik nogen som

helst Andel i Gebyret, turde der dog være en overvejende Sandsynlighed for, at de, for saa vidt man ikke kunde bebyrde de studerende med en større Afgift end 8 Rd., havde maattet renuncere paa deres billige Krav til bedste for Sognepræsten ved Trinitatis Kirke. Naar denne saaledes oppebar Gebyret, medens Professorerne udførte Arbejdet, var dette en Ordning, hvis Billighed Konsistorium ikke kunde erkjende. Thi saa vist som en Arbejder var sin Løn værd, saa vist var det Uret, naar en høstede, hvor en anden havde saaet, og det var derfor ogsaa Konsistorium ufatteligt, med hvilke Grunde man vilde kunne forsvare en saadan Ordning.

Konsistorium indstillede derfor, at den ved Ophævelsen af Bestillingen som første Graver ledig blevne Andel i Gebyret for Testimonia publica ikke tillagdes den nu værende eneste Graver, men at det gjordes til Gjenstand for nærmere Forhandlinger mellem Ministeriet og Konsistorium, om den paagjældende Andel i Gebyret skulde tilfalde Universitetet eller bortfalde, samt at der forholdtes paa tilsvarende Maade ved indtrædende Vakance i noget af de Embeder og Bestillinger ved Trinitatis Kirke, hvis Indhavere oppebare Andel i de akademiske Gebyrer.

Efter Ministeriets Paalæg i Skrivelse af 11. Novbr. fremsendte Konsistorium under 24. s. M. følgende Oversigt over Beløbef og Fordelingen af de akademiske Gebyrer, i hvilke de kirkelige Embeds- og Bestillingsmænd ved Trinitatis Kirke havde Andel i Femaaret 1877—81*).

	1877.	1878.	1879.	1880.	1881.	Til- sammen
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
<i>Theologisk Embedsexamen 16 Kr., hvoraf der tilfalder:</i>						
Universitetets Kasse..... 4 Kr.	184.	148.	148.	180.	120.	780.
Sognepræsten til Trinitatis Me- nighed i Kjøbenhavn..... 4 —	184.	148.	148.	180.	120.	780.
Det theologiske Fakultets Notar..... 4 —	184.	148.	148.	180.	120.	780.
Første Universitetspedel..... 2 —	92.	74.	74.	90.	60.	390.
Anden do..... 2 —	92.	74.	74.	90.	60.	390.
	736.	592.	592.	720.	480.	3,120.
<i>Fuldstændig juridisk Embedsexamen 16 Kr., hvoraf der tilfalder:</i>						
Universitetets Kasse..... 4 Kr.	140.	124.	168.	180.	188.	800.
Sognepræsten til Trinitatis Me- nighed i Kjøbenhavn..... 4 —	140.	124.	168.	180.	188.	800.
Det rets- og statsvidenskabelige Fakultets Notar..... 4 —	140.	124.	168.	180.	188.	800.
Første Universitetspedel..... 2 —	70.	62.	84.	90.	94.	400.
Anden do..... 2 —	70.	62.	84.	90.	94.	400.
	560.	496.	672.	720.	752.	3,200.
<i>Filologisk - historisk Skoleembeds- examen 16 Kr., hvoraf der til- falder:</i>						
Universitetets Kasse..... 8 Kr.	64.	40.	32.	72.	8.	216.
Sognepræsten til Trinitatis Me- nighed i Kjøbenhavn..... 4 —	32.	20.	16.	36.	4.	108.
Første Universitetspedel..... 2 —	16.	10.	8.	18.	2.	54.
Anden do..... 2 —	16.	10.	8.	18.	2.	54.
	128.	80.	64.	144.	16.	432.

*) Gebyrer for den særlige juridiske Examen efter Bekj. 7. Juni og 28. Juli 1856 ere ikke faldne i 18—7781.

	1877.	1878.	1879.	1880.	1881.	Til- sammen
	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.
<i>Immatrikulation 22 Kr., hvoraf der tilfalder:</i>						
Universitetets Kasse..... 10 Kr.	1,700.	1,710.	2,050.	1,710	2,110.	9,280.
Universitetets Rektor . . . . . 4 —	680.	684.	820.	684.	844.	3,712.
Den residerende Kapellan ved Trinitatis Kirke..... 2 —	340.	342.	410.	342.	422.	1,856.
Første Universitetspedel . . . . . 3 —	510.	513.	615.	513.	633.	2,784.
Anden — . . . . . 3 —	510.	513.	615.	513.	633.	2,784.
	3,740.	3,762.	4,510.	3,762.	4,642	20,416.
<i>Testimonia publica 24 Kr., hvoraf der tilfalder:</i>						
Universitetets Rektor..... 6 Kr. „ Ø.	432.	480.	426.	492.	450.	2,280.
Vedkommende Fakultets Dekan..... 4 — „ —						
nemlig det theol. Fakultets Dekan.	204.	156.	184.	160.	136.	840.
det rets- og statsv. Fakultets Dekan.....	56.	88.	56.	84.	68.	352.
det lægev. Fakultets Dekan.	24.	60.	28.	72.	76.	260.
Formanden for den filologisk- historiske Examenskom- mission.....	4.	16.	16.	12.	20.	68.
Vedkommende Fakultets Notar..... „ Kr. 50 Ø.						
nemlig det theol. Fakultets Notar..	25.50	19.50	23.	20.	17.	105.
det rets- og statsv. Fakultets Notar.....	7.	11.	7.	10.50	8.50	44.
det lægev. Fakultets Notar.	3.	7.50	3.50	9.	9.50	32.50
Universitetets Kasse af filo- logiske Testimonia publica.	0.50	2.	2.	1.50	2.50	8.50
Sognepræsten til Trinitatis Menighed..... 1 Kr. 50 Ø.	108.	120.	106.50	123.	112.50	570.
Den residerende Kapellan ved Trinitatis Menighed 1 — 50 —	108	120.	106.50	123.	112.50	570.
Klokkeren ved do. .... „ — 50 —	36.	40.	35.50	41.	37.50	190.
Første Graver ved do. .... „ — 50 —	36.	40.	35.50	41.	37.50	190.
Første Universitetspedel.. 4 — 67 —	336.01	373.32	331.33	382.68	350.	1,773.34
Anden do. .. 2 — 83 —	203.99	226.68	201.17	232.32	212.50	1,076.66
Expeditionsomkostninger (stemplet Papir m. m.) . 2 — „ —	144.	160.	142.	164.	150.	760.
	1,728.	1,920.	1,704.	1,968.	1,800.	9,120.

Under 20. Juni 1883 tilskrev Ministeriet Konsistorium, at det ansaa det for klart, at den den første Graver ved Trinitatis Kirke tillagte Andel af Gebyret for Udfærdigelsen af Testimonia publica ved bemeldte Tjenestes Forening med anden Gravertjeneste fremdeles maa tilkomme Gravertjenesten ved bemeldte Kirke, saa længe der ikke er taget Bestemmelse om Inddragelse ved indtrædende Vakance af de forskellige Embeder og Tjenester ved Trinitatis Kirke tillagte Andele af akademiske Gebyrer. Hvad dette sidste Spørgsmaal angik, forbeholdt Ministeriet sig senere at tage Bestemmelse, naar de herom med Biskoppen over Sjællands Stift og Kirkens Patronat indledede Forhandlinger vare afsluttede, hvilket endnu ikke er sket.